A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2014. december 4.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Verseny — EUMSZ 101. cikk — Tárgyi hatály — Kollektív szerződés — A szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozó minimális díjazását megállapító rendelkezés — A »vállalkozás« fogalma — A »munkavállaló« fogalma”

A C-413/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Gerechtshof te ’s-Gravenhage (Hollandia) a Bírósághoz 2013. július 22-én érkezett, 2013. július 9-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **FNV Kunsten Informatie en Media**

és

a **Staat der Nederlanden** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök (előadó), A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. június 18-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az FNV Kunsten Informatie en Media képviseletében R. Duk advocaat,

– a holland kormány képviseletében M. K. Bulterman és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Vláčil és T. Müller, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében F. Ronkes Agerbeek és P. J. O. Van Nuffel, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának 2014. szeptember 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: holland.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése hatályának értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet az FNV Kunsten Informatie en Media szakszervezet (a továbbiakban: FNV) és a Staat der Nederlanden között folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő, amelynek tárgya azon vélemény megalapozottságára vonatkozik, amelyben a Nederlandse Mededingingsautoriteit (holland versenyhatóság, a továbbiakban: NMa) azt az álláspontot képviselte, hogy a kollektív szerződésekben foglalt, a szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozók minimális díjazására vonatkozó rendelkezések nincsenek kivéve az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alól.

Jogi háttér

3 A kollektív szerződésről szóló törvény (Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst) 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A kollektív szerződés olyan megállapodás, amelyet egy vagy több munkáltató, illetve egy vagy több, teljes jogképességgel rendelkező munkáltatói szövetség köt egy vagy több, teljes jogképességgel rendelkező munkavállalói szövetséggel, és elsősorban vagy kizárólag azon munkafeltételeket szabályozza, amelyeket a munkaszerződések keretében be kell tartani.

(2) A kollektív szerződés tárgyát képezhetik valamely dologi alkotás létrehozásáról szóló szerződések vagy szolgáltatásnyújtási szerződések is. Ez esetben e törvénynek a munkaszerződésekre, a munkáltatóra és a munkavállalókra vonatkozó rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.”

4 A versenytörvény (Mededingingswet, a továbbiakban: Mw) 6. cikkének (1) bekezdése, amelynek szövege megegyezik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével, a következőképpen rendelkezik:

„Tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és vállalkozások közötti összehangolt magatartás, amelynek célja vagy hatása a holland piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása.”

5 Az Mw 16. cikkének a) pontja értelmében:

„A 6. cikk (1) bekezdése nem vonatkozik:

a) a kollektív szerződésről szóló törvény 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett kollektív szerződésre. [...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

6 Amint az iratokból kitűnik, Hollandiában a holland szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozók bármely szakszervezeti, munkáltatói vagy munkavállalói szövetségbe beléphetnek. Következésképpen a kollektív szerződésről szóló törvény értelmében a munkáltatói szövetségek és a munkavállalói szervezetek nem csupán a munkavállalók, hanem az ezen szervezetekben tagsággal rendelkező, szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozók nevében és érdekében is köthetnek kollektív szerződést.

7 Egyrészről az FNV és a Nederlandse toonkunstenaarsbond (a zeneművészek holland szövetsége) munkavállalói szövetség, másrészről pedig a Vereniging van Stichtingen Remplaçanten Nederlandse Orkesten (a holland zenekarok kisegítő zenészeit segítő alapítványok szövetsége) munkáltatói szövetség 2006/2007-ben a zenekarok kisegítő zenészeire (a továbbiakban: kisegítő zenészek) vonatkozó kollektív szerződést kötött.

8 Ez a kollektív szerződés többek között szabályozta a minimális díjazást, nem csupán a munkaszerződés alapján foglalkoztatott kisegítő zenészek (a továbbiakban: munkavállaló kisegítő zenészek), hanem a tevékenységüket vállalkozási szerződés keretében ellátó, a kollektív szerződés értelmében „munkavállalóknak” nem tekinthető kisegítő zenészek esetében is (a továbbiakban: önálló kisegítő zenészek).

9 Különösen az említett kollektív szerződés 5. melléklete előírta, hogy az önálló kisegítő zenészeknek legalább a munkavállaló kisegítő zenészekre nézve megállapított próba- és koncertdíj 16%-kal emelt összegét kell fizetni.

10 2007. december 5-én az NMa egy véleményt tett közzé, amelyben megállapította, hogy az Albany-ítélet (C-67/96, EU:C:1999:430) értelmében a kollektív szerződésekben foglalt, az önálló kisegítő zenészek minimális díjazására vonatkozó rendelkezések nem kerülnek ki az Mw 6. cikkének és az EK 81. cikk (1) bekezdésének hatálya alól. Ugyanis az NMa szerint a szolgáltatásnyújtási szerződéseket szabályozó valamely kollektív szerződés jogi természete módosul, és szakmaközi megállapodás jelleget ölt, amennyiben a szakszervezet oldaláról olyan szervezet tárgyalja meg, amely ebben a tekintetben nem munkavállalói szövetségként, hanem önálló vállalkozók szövetségeként jár el.

11 Ezen álláspont alapján a Vereniging van Stichtingen Remplaçanten Nederlandse Orkesten munkáltatói szövetség és a Nederlandse toonkunstenaarsbond munkavállalói szövetség felmondta a kollektív szerződést, és nem kívánt új, az önálló kisegítő zenészek minimális díjazására vonatkozó rendelkezést tartalmazó kollektív szerződést kötni.

12 Az FNV keresetet terjesztett elő a Rechtbank Den Haaghoz (hágai kerületi bíróság) egyrészt annak megállapítása érdekében, hogy a holland és az uniós versenyjog nem zárja ki valamely kollektív szerződés olyan rendelkezését, amely arra kötelezi a munkáltatót, hogy ne csupán a munkavállaló kisegítő zenészekkel, hanem az önálló kisegítő zenészekkel szemben is betartsa a minimális díjazást, másrészt pedig annak elrendelése érdekében, hogy a holland állam helyesbítse az NMa véleményében kifejtett álláspontot.

13 Az e kereset alapján eljáró Rechtbank Den Haag megjegyezte, hogy az ilyen rendelkezés nem teljesíti az uniós versenyjog alkalmazása alól való mentesülésnek az Albany-ítélet (EU:C:1999:430), a Brentjens’-ítélet (C-115/97–C-117/97, EU:C:1999:434), a Drijvende Bokken ítélet (C-219/97, EU:C:1999:437) és a van der Woude ítélet (C-222/98, EU:C:2000:475) értelmében vett két kumulatív feltételének egyikét. A Rechtbank Den Haag szerint először is az e rendelkezésben megállapított díjmeghatározásnak a szociális partnerek közötti párbeszéd révén kell létrejönnie, továbbá a munkáltatói és munkavállalói szervezetek közötti kollektív megállapodás keretében kell elfogadni, másodszor pedig közvetlenül hozzá kell járulnia a munkavállalók munkafeltételeinek javításához. A jelen ügyben a szóban forgó rendelkezés nem járul hozzá közvetlenül a munkavállalók foglalkoztatási és munkafeltételeinek javításához. Éppen ezért a Rechtbank Den Haag elutasította az FNV által előterjesztett kérelmeket, anélkül hogy egyáltalán megvizsgálta volna, hogy az ezen ítélkezési gyakorlat által megkövetelt első feltétel, vagyis annak szükségessége, hogy a szóban forgó rendelkezés a jellegénél fogva a szociális partnerek közötti párbeszéd révén jöjjön létre, teljesült-e.

14 Az FNV ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a Gerechtshof te ’s-Gravenhagehoz (hágai fellebbviteli bíróság) egyetlen jogalapra hivatkozva, amely arra a kérdésre vonatkozik, hogy a versenykorlátozó megállapodásoknak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében meghatározott tilalma

vonatkozik-e valamely kollektív szerződés azon rendelkezésére, amely minimális díjazást állapít meg a szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozók részére, akik a munkáltató számára ugyanazt a tevékenységet végzik, mint az e munkáltatónál foglalkoztatott munkavállalók.

15 E fellebbezés keretében, bár előzetesen úgy minősítette, hogy az önálló kisegítő zenészek „vállalkozást vezetnek”, mivel bevételeik azon megbízásoktól függnek, amelyeket a kisegítő zenészek piacán önállóan meg tudnak szerezni, mivel versenyben állnak más kisegítő zenészekkel, és mivel hangszerekbe való beruházásokat valósítanak meg, mindazonáltal a szóban forgó bíróság megjegyezte, hogy az alapeljárás megoldása nem tűnik ki egyértelműen sem a Szerződésből, sem pedig a Bíróság ítélkezési gyakorlatából.

16 E körülmények között a Gerechtshof te ’s-Gravenhage úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jog versenyszabályait, hogy a munkáltatók és a munkavállalók szövetsége között kötött kollektív szerződés azon rendelkezése, amely szerint azon önálló vállalkozóknak, akik szolgáltatásnyújtási szerződés alapján a munkáltató számára ugyanazon munkát végzik, mint a kollektív szerződés hatálya alá tartozó munkavállalók, bizonyos minimális díjazást kell kapniuk, nem tartozik az EUMSZ 101. cikk hatálya alá, mivel e rendelkezést kollektív szerződés tartalmazza?

2) Amennyiben az első kérdésre adandó válasz nemleges: vajon az említett rendelkezés nem tartozik az EUMSZ 101. cikk hatálya alá, ha (többek között) a kollektív szerződés hatálya alá tartozó munkavállalók munkafeltételeinek javítását szolgálja, és e tekintetben jelentősége van-e annak, hogy e munkafeltételek ezáltal közvetlenül vagy csak közvetetten javulnak?”

A Bíróság hatásköréről

17 Előzetesen meg kell vizsgálni, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik-e a feltett kérdések megválaszolására. Amint ugyanis a Gerechtshof te ’s-Gravenhage az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában megjegyezte, az alapeljárás tárgyát képező megállapodás egy tisztán tagállamon belüli helyzetet érint, és nem hat ki a közösségen belüli kereskedelemre. Következésképpen az EUMSZ 101. cikk nem alkalmazandó az alapeljárásra.

18 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bíróság már több alkalommal kimondta, hogy hatáskörrel rendelkezik az uniós jogi rendelkezésekre vonatkozó, előzetes döntéshozatal iránti kérelmekről való döntésre olyan helyzetekben, amikor az alapeljárás tárgyát képező tények nem tartoznak ugyan közvetlenül az uniós jog hatálya alá, ám az említett rendelkezéseket a nemzeti jog alkalmazandóvá teszi, amely jog a tisztán belső helyzetekre adott megoldásaira nézve az uniós jog által nyújtott megoldásokhoz igazodott. Ilyen esetben ugyanis az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében egyértelmű európai uniós érdek, hogy a jövőbeli eltérő értelmezések elkerülése érdekében egységesen értelmezzék az uniós jogból vett rendelkezéseket vagy fogalmakat, függetlenül attól, hogy milyen körülmények között alkalmazzák őket (Allianz Hungária Biztosító és társai ítélet, C-32/11, EU:C:2013:160, 20. pont).

19 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet illetően meg kell jegyezni, hogy az Mw 6. cikkének (1) bekezdése átveszi az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének lényegi tartalmát. Ezenkívül az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az következik, hogy a holland jogalkotó akarata kifejezetten a nemzeti versenyjog uniós versenyjoggal való harmonizálására irányult, előrevetítve, hogy az Mw említett 6. cikke (1) bekezdésének értelmezése szigorúan követi az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének értelmezését.

20 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik az előterjesztett kérdések megválaszolására, még akkor is, ha az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése közvetlenül nem alkalmazandó az alapeljárás tárgyát képező helyzetre.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

21 Az együttesen vizsgálandó két kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az uniós jogot úgy kell-e értelmezni, hogy valamely kollektív szerződés azon rendelkezése, amely szerint bizonyos minimális díjazást kell kapniuk azon, szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozóknak, akik valamely szerződő fél munkavállalói szervezet tagjai, és akik szolgáltatásnyújtási szerződés alapján a munkáltató számára ugyanazon tevékenységet végzik, mint az e munkáltatónál foglalkoztatott munkavállalók, nem tartozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá.

22 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, bár a munkáltatókat és munkavállalókat képviselő szervezetek közötti kollektív szerződések kétségkívül bizonyos versenykorlátozó hatásokkal járnak, az e szerződésekben foglalt szociálpolitikai célokat azonban súlyosan aláásná, ha a szociális partnerek a EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartoznának a foglalkoztatási- és munkafeltételek javítását célzó intézkedések kialakítására való közös törekvésük során (lásd: Albany-ítélet, EU:C:1999:430, 59. pont; International Transport Workers' Federation és Finnish Seamen's Union ítélet, C-438/05, EU:C:2007:772, 49. pont; valamint 3F kontra Bizottság ítélet, C-319/07. P, EU:C:2009:435, 50. pont).

23 Így a Bíróság kimondta, hogy a szociális partnerek között kollektív tárgyalások keretében ilyen célokból megkötött megállapodásokat – jellegükre és céljukra tekintettel – úgy kell tekinteni, hogy nem vonatkozik rájuk az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése (lásd: Albany-ítélet, EU:C:1999:430 60. pont; Brentjens'-ítélet, EU:C:1999:434, 57. pont; Drijvende Bokken ítélet, EU:C:1999:437, 47. pont; Pavlov és társai ítélet, C-180/98–C-184/98, EU:C:2000:428, 67. pont; van der Woude ítélet, EU:C:2000:475, 22. pont; valamint AG2R Prévoyance ítélet, C-437/09, EU:C:2011:112, 29. pont).

24 Az alapügyben szóban forgó megállapodás egy munkáltatói szervezet és több, vegyes összetételű munkavállalói szervezet között jött létre, akik a belső jognak megfelelően nem csupán a munkavállaló kisegítő zenészek, hanem a tagsággal rendelkező, önálló kisegítő zenészek nevében is tárgyaltak.

25 Ennélfogva meg kell vizsgálni, hogy az ilyen megállapodás jellege és célja lehetővé teszi-e a megállapodásnak az említett, szociális partnerek közötti kollektív tárgyalások keretében való fenntartását, és indokolja-e, hogy a megállapodásnak az önálló kisegítő zenészek minimális díjazására vonatkozó része ne tartozzon az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdés hatálya alá.

26 Először is az említett megállapodás jellegét illetően, a kérdést előterjesztő bíróság megállapításaiból az következik, hogy azt kollektív szerződés formájában kötötték meg. Ez a megállapodás azonban, pontosan az 5. mellékletében foglalt, a minimális díjazásra vonatkozó rendelkezést illetően, egy munkáltatói szervezet és az önálló, a zenekaroknak szolgáltatásnyújtási szerződés alapján szolgáltatást nyújtó kisegítő zenészek érdekeit is képviselő munkavállalói szervezetek közötti tárgyalás eredménye.

27 Márpedig e tekintetben meg kell állapítani, hogy mivel ugyanolyan tevékenységet folytatnak, mint a munkavállalók, az alapügyben szóban forgó kisegítő zenészekhez hasonló szolgáltatók főszabály szerint az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett „vállalkozásoknak" minősülnek, mivel díjazás fejében egy adott piacon szolgáltatást nyújtanak (Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas ítélet, C-1/12, EU:C:2013:127, 36. és 37. pont), és a megbízóiktól független gazdasági szereplőként fejtik ki tevékenységüket (lásd: Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio ítélet, C-217/05, EU:C:2006:784, 45. pont).

28 Ebből kitűnik, amint azt a főtanácsnok az indítványának 32. pontjában, illetve az NMa a véleményében megjegyezte, hogy amennyiben a munkavállalókat képviselő valamely szervezet a tagsággal rendelkező, szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozók nevében és érdekében folytat tárgyalásokat, nem szakszervezeti minőségében, tehát szociális partnerként jár el, hanem valójában vállalkozások társulásaként lép fel.

29 Hozzá kell fűzni azt is, hogy bár a Szerződés szociális párbeszédet vetít előre, ugyanakkor nem határoz meg az EUMSZ 153. cikk és az EUMSZ 155. cikk, illetve a szociálpolitikáról szóló megállapodás (HL 1992. C 191., 91. o.) 1. és 4. cikke mintájára olyan rendelkezéseket, amelyek a szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozókat arra ösztönöznék, hogy párbeszédet kezdeményezzenek azokkal a munkáltatókkal, amelyeknél szolgáltatásnyújtási szerződés alapján szolgáltatást nyújtanak, és hogy a saját foglalkoztatási és munkafeltételeik javítása érdekében e munkáltatókkal kollektív szerződéseket kössenek (lásd analógia útján: Pavlov és társai ítélet, EU:C:2000:428, 69. pont).

30 E körülmények között ebből az következik, hogy valamely kollektív szerződésnek az alapügyben szóban forgóhoz hasonló rendelkezése, mivel valamely munkavállalói szervezet kötötte meg a tagsággal rendelkező, szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozók nevében és érdekében, nem minősül a szociális partnerek közötti kollektív tárgyalások eredményének, ezért jellegénél fogva nem zárható ki az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alól.

31 Ez a megállapítás azonban nem zárja ki azt, hogy valamely kollektív szerződés ilyen rendelkezése a szociális párbeszéd eredményének legyen tekinthető, amennyiben az említett szolgáltatók, akik nevében és érdekében a szakszervezet tárgyalt, valójában „látszólagos önálló vállalkozók”, vagyis a munkavállalókkal hasonló helyzetben lévő szolgáltatók.

32 Amint ugyanis a főtanácsnok az indítványának 51. pontjában, az FNV, a holland kormány és az Európai Bizottság pedig a tárgyaláson hangsúlyozta, napjaink gazdaságában nem mindig lehet egyszerűen meghatározni az alapügyben érintett kisegítő zenészekhez hasonló, szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozók vállalkozási státuszát.

33 Az alapügyre vonatkozóan emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint egyrészt a szolgáltató elveszítheti a független gazdasági szereplő minőségét, és így a vállalkozási státuszát, ha a piaci magatartását nem önállóan határozza meg, hanem teljes mértékben a megbízójától függ, mivel egyáltalán nem viseli a megbízó tevékenységéből eredő pénzügyi és kereskedelmi kockázatokat, és a megbízó vállalkozásába integrált segédszervként működik (lásd ebben az értelemben: Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio ítélet, EU:C:2006:784, 43. és 44. pont).

34 Másrészt magát a „munkavállaló” uniós jogi fogalmát olyan objektív kritériumok szerint kell meghatározni, amelyek – figyelembe véve az érintett személyek jogait és kötelességeit – a munkaviszonyt jellemzik. E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a munkaviszony lényeges jellemzője az a körülmény, hogy valamely személy meghatározott ideig, más javára és irányítása alatt díjazás ellenében szolgáltatást nyújt (lásd: N.-ítélet, C-46/12, EU:C:2013:97, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Haralambidis-ítélet, C-270/13, EU:C:2014:2185, 28. pont).

35 Ennek fényében a Bíróság már kimondta, hogy a nemzeti jog szerint „szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozónak” minősülés nem zárja ki, hogy az uniós jog értelmében az adott személy „munkavállalónak” minősüljön, ha önállósága csak látszólagos, és így valójában egy munkaviszonyt leplez (lásd ebben az értelemben: Allonby-ítélet, C-256/01, EU:C:2004:18, 71. pont).

36 Következésképpen az uniós jog értelmében vett „munkavállalói” státuszt nem befolyásolhatja az, hogy valamely személyt – adózási, adminisztratív vagy bürokratikus okokból – a nemzeti jogra tekintettel szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozóként foglalkoztatnak, amennyiben ez a személy a munkáltatója irányítása alatt dolgozik, különösen a munkavégzése idejének, helyének és tartalmának meghatározását illetően (lásd: Allonby-ítélet, EU:C:2004:18, 72. pont), amennyiben nem osztozik e munkáltató

kereskedelmi kockázataiban (Agegate-ítélet, C-3/87, EU:C:1989:650, 36. pont), és amennyiben a munkaviszony időtartama alatt az említett munkáltató vállalkozásának a részét képezi, vele egy gazdasági egységet alkotva (lásd: Becu és társai ítélet, C-22/98, EU:C:1999:419, 26. pont).

37 Ezen elvek fényében, ahhoz hogy az alapügyben szóban forgó önálló kisegítő zenészek az uniós jog értelmében ne „munkavállalónak”, hanem az uniós jog szerinti tényleges „vállalkozásoknak” minősüljenek, a kérdést előterjesztő bíróságnak tehát meg kell bizonyosodnia arról, hogy a szolgáltatásnyújtási szerződésük jogi természetén túl ezek a kisegítő zenészek nincsenek a jelen ítélet 33–36. pontjában kifejtett helyzetben, és különösen hogy nem állnak alá-, fölérendeltségi viszonyban az érintett zenekarral a szerződésen alapuló jogviszony időtartama alatt, és ezáltal nagyobb függetlenséget és rugalmasságot élveznek, mint az ugyanazon tevékenységet végző munkavállalók, a rájuk bízott feladatok ellátása, vagyis a próbákon és a hangversenyeken való részvétel idejének, helyének és módjának meghatározását illetően.

38 Másodszor az alapügyben szóban forgó kollektív szerződés célját illetően meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 22. és 23. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel végzett erre vonatkozó elemzés csakis akkor indokolt, ha a kérdést előterjesztő bíróság az alapügyben szóban forgó kisegítő zenészeket nem „vállalkozásoknak”, hanem „látszólagos önálló vállalkozóknak” minősíti.

39 Ezt követően meg kell jegyezni, hogy a kollektív szerződés 5. mellékletében foglalt rendelkezésben meghatározott minimális díjazás rendszere közvetlenül hozzájárul az említett, „látszólagos önálló vállalkozóknak” minősülő kisegítő zenészek foglalkoztatási- és munkafeltételeinek javításához.

40 Egy ilyen rendszer ugyanis nem csupán azt biztosítja, hogy ezek a szolgáltatók magasabb alapdíjazásban részesüljenek, mint amelyben az említett rendelkezés hiányában részesülnének, hanem azt is lehetővé teszi, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy a munkavállalók nyugdíjhozzájárulásának megfelelő nyugdíjbiztosítást tudjanak fizetni, ezáltal biztosítva számukra az ahhoz szükséges eszközöket, hogy a jövőben bizonyos szintű nyugellátásban részesülhessenek.

41 Következésképpen valamely kollektív szerződés rendelkezése, amennyiben a „látszólagos önálló vállalkozóknak” minősülő szolgáltatók minimális díjazását állapítja meg, a jellegénél és céljánál fogva nem tartozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá.

42 E megfontolások fényében a feltett kérdésekre tehát azt a választ kell adni, hogy az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy valamely kollektív szerződésnek az alapügyben szóban forgóhoz hasonló rendelkezése, amely szerint bizonyos minimális díjazást kell kapniuk azon, szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozóknak, akik valamely szerződő fél munkavállalói szervezet tagjai, és akik szolgáltatásnyújtási szerződés alapján a munkáltató számára ugyanazon tevékenységet végzik, mint az e munkáltatónál foglalkoztatott munkavállalók, csakis akkor nem tartozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá, ha ezek a szolgáltatást nyújtó személyek „látszólagos önálló vállalkozóknak” minősülnek, vagyis az említett munkavállalókkal hasonló helyzetben lévő szolgáltatók. Ennek megítélése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A költségekről

43 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy valamely kollektív szerződésnek az alapügyben szóban forgóhoz hasonló rendelkezése, amely szerint bizonyos minimális díjazást kell kapniuk azon, szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozóknak, akik valamely szerződő fél munkavállalói szervezet tagjai, és akik szolgáltatásnyújtási szerződés alapján a munkáltató számára ugyanazon tevékenységet végzik, mint az e munkáltatónál foglalkoztatott munkavállalók, csakis akkor nem tartozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá, ha ezek a szolgáltatást nyújtó személyek „látszólagos önálló vállalkozóknak” minősülnek, vagyis az említett munkavállalókkal hasonló helyzetben lévő szolgáltatók. Ennek megítélése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

Aláírások